

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Говори Климє, най твоє не гине.

По поводу статей в нашій часописі і в *Gazet-i Polsk-ii* на темат германізації Буковини забрала по довгій надумі слово також *Buk. Post*, що звісно є німецьким органом буковинських румунізаторів. Коли хто так довго надумує ся, то очікують від него хоч якого розумного слова. Не так то у наших румунізаторів, бо, їм не в голові правда, мир і справедливість, їм в голові лише, як би найдовше остатись при панованю. А що їм тут найбільше на перешкодї Русини-народовці, то нічого дивного, що румунізатори на кождім кроці ворогують на них, чи оно на місци чи ні.

В питаню, чи і оскільки належало би на Буковині обмежити панованє німецької мови, ми звернули увагу на се, що тяжко буде на тепер найти наслідника для усуненої німецької мови. На те відповіла нам *Gazeta Polska*, що тоді можна би поділити край на дві часті; в лівничній мала би панувати руска мова, а в полудневій волоска. Ми подали сю гадку *Gazet-i Polsk-oi* без всяких коментарів, бо уважали таке полагоженє цілої справи може ще найсправедливішим. Не так думають румунізатори, як се бачимо з найновішого числа *Buk. Post*. Она з того незадоволена,

але що не має відваги сказати свою гадку по ширости: що їй не залежить на жадній мові, а лише на тїм, аби дальше панувати неправним способом, то накидує ся без всякої причини, от так ні єїю ні пало на Русинів і лає нас за те, що ми не подаємось в борбі о права руского народу.

В тїй цілі навіть уступає ся румунізаторській орган за германізацією, за що ему мабуть єго хлібодавці не будуть дуже вдячні. А нам закидує *Buk. Post*, що ми тому так жалуємо ся на „мниму“ германізацію Буковини, бо она „відеує в далечину здійсненє наших намірів, що змагають до основаня 20-мільонової рускої держави, до котрої мали би належати також буковинські Русини.“ Не входимо в те, що така аргументация дуже кумедна і невмістна, бо ми до логічних скоків у румунізаторів, що всюда бачуть руско-українське пуджало, вже привикли; але не можемо здержати ся, щоб не назвати такі слова глупою денунциацией. Ми вже не раз і не два писали, яке наше пересвідченє в сїй справі. Ми писали, що основувати самостійну руску державу годї народови, що політично і національно такій нерозвитий, як нарід руский; що руский нарід не може деінде шукати для себе пристановища, як лише в Австрії, де засадничими уставами кождїй народности за-

поручено можність свобідного розвитку; що наш руский нарід зможе аж тоді здобутись на найвишні добра культури, коли тісно сполучить свою справу народну зі справою Австрії. Інтерес народний сего вимагає! Се чей досить ясно сказано. Але правда, для людей, що живуть лише насильством, клеветою та інсинуациями, для таких людей не істнує ані правда ані пересвідченє. Ми своє пересвідченє зазначили в нашій програмі; всякі-ж інсинуации людей, що самі мають дещо на совісти, лишают нас цілком холодними, — они нас зовсім не зібють з пантелику.

І за чим властиво розпинає ся *Buk. Post*? Она каже, що за рівноправностю всіх поселених в нашім краю народностей. Коли-б оно дійсно так було, то можна би приплеснути. Але зараз таки насуває ся гадка: як розуміє *Buk. Post* ту рівноправність? Она каже: „Коли в інших коронних краях національна борба стає все острійшою, коли в Чехах, на Мораві і Шлезку Чех, в Стариї і Країні, а також в Триесті Словінєць уважають себе упослідженими, бо їх жаданя національно-культурного розвитку не сповняють ся як слїд і они без устанку муєть бороти ся з Німцями і Італіянями о осягненє рівноправности, то се нехай буде для нашого краю остерігаючим прикладом, котро-

Ми і наша публіка.*)

(Хто винен?)

Мимо тісних обставин, серед яких нам приходиться жити, поступає розвій нашого народного життя все дальше наперед. У нас повстають щораз нові звязки, нові інституції, розвиваєсь і наука й література. Разом з тим розвоєм стають ся настійними щораз нові важні питання. Питаня єї важні і живі не лише для всеї рускої громади, але ще й з'особна для тих, що з яких-небудь причин вкладають більшу чим другі пайку в нашу поспільну „народну“ працю, або навіть — основують на сїй своїй праці цілу свою будучність. Людї таких щораз більше, і в інституциях і при видавництвах, они набувають деякі права,

з котрими описєя громаді числити ся треба, — а то й самі домагають ся признаня. Що при тїм муєть проявити ся многі непорозуміння, як в кождїй другій справі, та що знов таких непорозумінь в добре уладженій громадській діяльности повинно бути як найменше — се річ певна.

Недавня жвава суперечка між українськими й галицькими писателями про нашу письменну мову, викликана В. Чайченком, відбила ся цікавим гомоном на послїдних загальних зборах „Наукового товариства імени Шевченка“: кілька бесїдників виступило дуже рішучо против мови українських писателів. Отся нова і сама собою дуже цікава й виразна суперечка в справі, що при добрій волі вже може вневдовзі буде і муєть бути хоч би в основі порішена, дала нагоду до нових трохи ширших розвідок над закидами робленими нашій громаді взагалі, а з'особна над закидами робленими нашій „публіці“ що-до єї відношеня до нашого письменства.

Супротив досить голосного оклику, що коли нам зле в чім веде ся, то сему винні — „ми самі“ (додам вже тут: — *поперед всею!*), замічає в „Ділі“ О. Борковський, що чейже ніяка людина, не то нарід не живе під скляним дзвоном: тому глядаючи неудач треба починати від себе, але — недоконче всіх причин глядати лише в собі. На сей лад, каже дальше д. Б., хиба й наш неволений та духом закований нарід сам тільки один винен своїй долі. Що-ж до видавництва, то *это то* іменно ті ми,

що винуваті, що нашим видавництвам лїхо веде ся? Чи *ми* — ті що пишуть для громади і нарікають на неї, чи радше сама громада, отже властиво не *ми*, а — *ви*. Адже громаді не муєть подобати ся все те, що для неї пишемо?!... Кілько-ж то у нас буде всіх спосібних до читаня такої „Зорі“, „Правди“, „Діла“ або „Буковини“? А кілько-ж то на них жде різних кас і адміністрацій і ротів і грішних тіл?!... З докором, що ми самі винні, треба обачніше виступати; видно, що письменність наша не є такою поживою, котру би галицька громада уважала за таку конечну для себе як хліб, треба би єї учинити такою для Русинів, що без неї не витримали-б обійти ся.

Отсе що-важнійші думки д. О. Борковського в справі — хто винен, що нашому письменству зле веде ся, — поміщені в „Ділі“ в статї обговорюючій послїдні заг. збори наук. товариства ім. Шевченка. На єї замітки подала „Буковина“ довшу відповідь, де зводить разом також думки кількох інших писателів, що відозвались в сїй же справі.

Ще в 23-ім числі „Зорі“ з 1892 р. появилася статя під заг. „Нема гроший“, в котрій д. О. М-й стверджує неоплатність української літератури, неоплатність єї не тільки там, де тїй літературі не вільно розвивати ся, а й у нас, де розвій єї залежить майже виключно від самої рускої суспільности, від єї волі й потреб. Головну вину звалоє д. О. М. на руску публіку. На сю статю д. О. М-я озвались дд. М. Павлик в „Народі“, др. Ів. Фр. в „Зорі“, Ол. Ко-

*) Автор сїєї статї порушує — як се вже й по самім заголовку догадуватись можна — ту саму вельми важну справу, яку ми самі, місяць тому буде, досить обширно обговорювали в статях п. з. „Руска читаюча публіка“ — справу відношеня нашій публіки до письменства і письменників, та письменників до публіки. Хоч голоє сєй не згадує ся з нашим, і автор не в тїм бачить причину лиха, в чім ми бачили єї, ми все таки даємо й тому голосови місце в нашій газеті, — нехай почує ся. Кождий погляд, хоч би й не зовсім вірний, є вже тим самим цінний, що стає контролею для других поглядів, сам побіч них прояснюєть ся. Тим то, застерігаючи собі кілька уваг ще в сїй справі, містимо статю без зміни і пропусків. — Редакция.

го наше дуже мішане населене не потребує малпувати.“ Значить, коли буковинським Русинам дїе ся якась кривда, то нехай мовчать, нехай не домагають ся рівноправности, бо то викликає борбу, а сего не бажать собі — румунізатори. На світі все так буває, що упоєджені народи старають ся з свого невідного положеня висвободити ся і в тій цілі хочуть національно і культурно розвивати ся. А такі змаганя все викликають борбу, бо-ж прецінь пануючий нарід не хоче добровільно зречи ся свого панованя. Ся борба є цілком природна і она не нищить сили, а противно сталить їх. Лише чомусь то Buk. Post не в лад; як она собі властиво представляє культурний розвій без борби? Нам видить ся, що такі нісенітницї, яких наплела Buk. Post, просто неможливі, а румунізаторський орган написав їх лише в тій цілі, аби нетямучим представити культурні змаганя Русинів-народовців як ворохобню. Отже так виглядає та їх „справедливість“, так розуміють они „консервувати“ своє неправне панованє. По що то румунізаторам багато балакати і плести тільки нісенітницї, коли можна було кількома словами сказати: ми хочемо, аби Русини не розвивали ся, аби все остало ся при старім, аби ми дальше панували над всіма!

Коли кому ще мало сего доказу, що румунізаторам не іде о лад в краю, той нехай застановить ся над словами Buk. Post, що їм нічого не залежить на тім, хто кого заступає, чи то Німець або Волох боронити буде руских прав. Чи треба ще більше? А якже-ж має Німець або Волох заступати Русинів, коли він не знає життя і потреб руского народу, коли для него змаганя Русинів цілком чужі!? Та-ж ми маємо найліпший приклад на буковинським соїмі, де пр. Волох Леон Василько має заступати руский вижницький повіт. А чи чув хто коли що з его уст в користь своїх виборців? То таких заступників мають Русини собі вибирати? Ні, наш

нарід вправді ще темний, непросвічений, але він вже знає, хто ему приятель, хто щиро бажає ему добра, а хто лише лукавить, знає, що руский нарід заступати може добре і успішно лише Русин! А коли Buk. Post захотїло ся пристати до великої громади пустемельників, ну нехай і то виїде їй на добре. Говори Климе, най твоє не гине!

Без сорому на лиці, без почутя людяности та християнської любови закидають румунізатори кільком нашим народовцям, що они не роджені на Буковині. Ми на такий закид не будемо відповідати, тим більше ні, що він походить від людей, котрих родина також захожа на Буковині і про котрих генерал Спені сказав: anherogelaufenes Gesindel. Се лише досить характеризує людей, котрі закидають иньшим те, чим самі грішать. Тут більше слів не варто тратити, тож ми й кінчимо нашу відповідь румунізаторському органу з щирою радою, не містити на будуче в одній статі тільки нісенітницї.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 14-го серпня 1896.

До учителів і учительок кіцманського повіту. Виділ учительського товариства кіцманського повіту скликає всіх членів сего товариства на *голови збори*, що відбудуть ся 27. с. м. т. е. на Богородицю о 10. годині перед полуднем в будинку дівочої школи в Кіцмані. Запрошуємо до участи також тих ви. товаришів, що доси не є членами, а мають волю вступити до товариства. Дневний порядок буде поданий в окремих запрошенях, що їх вишле виділ всім членам товариства. Кіцмань, дня 9-го серпня 1896. *Іля Малюк*, заступник голови. — *Дарій Пичулак*, заступник писаря.

В справі арештованя посла Новаковського подає „Галичанин“ таку неімовірну, але вельми можливу вість з Перемишля: „Звістна афера арештованя посла Новаковського зайшла не під час довірочних зборів в Вишатичах, лиш по розв'язаню зборів, в тамонній читальни. Ходять

слухи, що афера та не була вимірена против п. Новаковського, ні против т. з. радикального руху, лиш против старости Горещкого, котрого старає ся за всяку ціну автономія з п. Чайковским на чолі позбути ся з Перемишля, щоб приготувити місце сов. Ляницьвичу. Концепіст Мірський, що арештував п. Новаковського, то свояк п. Чайковського, крім него є в старостві п. Новоселецький, рівно-ж свояк віцепрезеса повіт. ради, у котрого, як взагалі у „суспільної ерації“, втратив п. Горещкий ласку за ласкавість для селян. Арештованє п. Новаковського потягне за собою неприязні консеквенції для старости, а о то іменно і розходить ся недругам п. Горещкого.“ — Так пишуть до „Галичанина“, а чи се правда, покаже ся. Коли-б се правда була, тоді з політичної пресії виїшла би звичайніснька особиста інтрига в користь приватних інтересів.

Бар. Мустаца помалу признає ся. Коли ми написали, що бар. Мустаца пішов між уличні агітатори румунізаторекі, бо віраджував ч. В. Н. з К. записувати свого хлопця до рускої гімназії, то бар. Мустаца написав нам, що він взагалі з ніким не говорив і нікому не віраджував від рускої гімназії. Але коли ми опісля навели дословно розмову п. барона з ч. В. Н., то п. барон відразу нагадав собі і вже признає в Buk. Post, що балакав, але не з В. Н., а лише з его хлопцем, і то захоочував его до науки і пильного учащаня до школи. То вже добре, бо поступ є; бар. Мустаца помалу пригадує собі вже цілу негарну сцену, признає ся потрошки. Ми почекаємо ще кілька днів терпеливо і надїємо ся, що бар. Мустаца признаєть нам вповни правду.

Подорож бальоном в часі бурі. Минувшого четверга упав вечером в часі великої бурі і зливи військовий бальон з двома офіцерами під Заттельбахом. То був бальон „Брайтензе“, що належить до австрійського військового воздухоплавного заведеня. Той бальон пустив ся в дорогу того самого дня по полудні, коли вже хмари вкривали ціле небо. В бальоні були поручники Прікмілер і Енгель. Під Ляксенбургом коло Відня перебив бальон перші хмари і гнав які дві години без ніякого постійного напрямку серед великої зливи і густих хмар, на висоті около 1500 метрів. Офіцери мали в часі своєї поїздки робити дослїди над напрямом вітрів, однак задля дощу ті дослїди не принесли багато успіху.

Конкуренція з кіннями. Лондонські механіки змайстрували вже такий повіз, що без коний поїде скорше, як теперішні кінні повози —

писький теж в „Зорі“ (1892—3). Опісля довший час сеї справи прямо не зачіплювано, полеміка про се, хто винен? — вела ся, але на основі політичній, що йно в останній часі доторкнули ся сеї справи знов прямо д. Борковський і редакція „Буковини“.

М. Павлик годить ся з О. М-ем, що велика часть вини лежить по стороні нашої публіки. „Наша публіка“ більших, серіознійших книжок не бере в руки, за періодичні видавництва не платить, ще й гніває ся, коли домагати ся сего. Ніяка програма не одушевляє галицької рускої суспільности так, щоб вона сей або той орган відповідно підпомагала. Руско-українські писателі мусять про те заробляти собі на хліб инакше, пишуть тільки у сьвято, прихалцем, працюють за спасибі пераз і ціле жите. Все то правда, каже дальше М. Павлик, та тільки не вся: більша-ж частина передплатників таки платить! А що публіка не надто запалоє ся до руско-українських творів — сему також мусять бути якась причина. Наші писателі й політики, мало образовані й мало самостійні, систематично (?) підходили під лад нашій інтелігентній публіці (?), темній, поровистій і претенсіональній (?), з доброю порцією кастового клерикального духа. Тож і писателі звели ся пінащо, пишуть як зананасть (систематично?). Навіть у українських писателів — ідейности, вселюдського або хоть всенационального українського змісту, відтворюваня справдішнього життя на Україні у сучасних писанях мало. Та — кінчить характеристично д. Павлик — всі хиби у чи-

таючої публіки змінять ся, коли настануть иньші відносини політичні (— чи на відвороті?).

Ів. Франко замічає, що мимо позірного розвою нашого народного життя, коли приглянемо ся ближше сему всему, бачимо на дні дуже сумне явище, бачимо — велику духову безплідність, Sterilität — як каже Німець, велику неспроможність до дійсної програми, недостачу творчости, свободних думок, а пераз віри в себе самих і свое діло. Анація, осялість, привязанє до традиції і формул, невмілість глядати нових доріг — полбвинність думок і чутя, дуже часто маскована дешевим скептицизмом перед часом дозрілої дитини. Признаючи опісля багато правди заміткам д. О. М-я, додає д. Ів. Франко від себе ще одну: нема у нас організації літературної й наукової праці.

Од. Кониський напослед признає теж в згоді з д. О. М-ем, що доля українського письменника дуже тяжка й сумна, а яке-б нещастє не впало на письменника, нехай він пропадає з голоду й холоду — публіці про те байдуже!... Така байдужість однак, каже дальше О. Кониський, не таке ще велике лихо, як розтіч і спільне саможерство між письменниками: придавить яке нещастє письменника — сторонній чоловік пройде повз него мовчки, а йти-ме свій брат письменник, так ще й беревно притисне.

Від себе „Буковина“ завважає поперед всего, що у иньших народів між письменниками є більше взаємин, они з'їздять ся, оснують това-

риства, і в сей спосіб приневолюють публіку, щоб думала про них. І у нас появило ся було предложєне з'їзду (1894), але доси він не осуштив ся. Опісля, зводячи разом думки попередників, каже „Буковина“, що обжаловуване наших письменників о безплідність, о неживість їх творів і т. п. може в малій часті є оправдане, але не в сій мірі, як се кажут ин. Павлик і Франко. Вину поносить публіка, бо она не вміє знавати ся на цінних творах, не цікавить ся ними, не одушевляє ся ніякими програмами, а хоть і не така дуже бідна — обходить ся без книжок і часописей. Подібно відносить ся публіка й до иньших починів народних. Коли п. Нагірний удав ся до 300 Русинів заможних в справі Гуцульської Снілки, то зголосило ся 17 Русинів з удїлами на 240 тр. разом. На будову руского театру складали ся ті, що звичайно на все складають гроші. У нашої громади нема любови до свого, а вже до здобутків на полі літературнім не має найменшого змісту. Тож треба виказувати їй єї хиби, вирабляти в неї амбіцію народну. Поправа відносин в сїм взгляді залежить багато більше від читачої публіки, чим від купки письменників, котрі тепер ніяк не можуть розвивати ся на нашій яловім ґрунті. — На сїм кінчить свої замітки в сій справі „Буковина“.

(Конець буде).

силою механіки. В короткім часі трета з ряду вистава тих повозів, що відбула ся сеї весни в Лондоні, стягала на майдани в Imperial Institut товни цікавого народа. Вже 1837 р. Ріше робив повози, що гнали 15 миль на годину, а 1857 р. зачали їх робити в Англії на більші розміри. Але в 1864 р. палата громад перевела біль о руху на краєвих дорогах і місєх улицах, повний таких обмежень і рестрикцій, що одним махом скручено карк всім комунікаційним средствам нового типу. Тепер пересічна публіка не може здати собі ще ясно справу, який буде тип тих повозів будучности. Бачені вже не вдоволяють цілком. Однак, що практика і ривалізація будівничих поліпшить їх скоро, о тім Англіїці вже тепер не сумнівають ся навіть. Та не можна дурити себе, що ті повози, — як довго не буде ужита при них електрична сила, — будуть о много дешевіші чим кінні. Візник-механік буде дорожший від нинішнього звичайного. Удержане і направа машини винесуть о половину менше як удержане коня, та се наступить хіба лиш при поліпшених повозах. Вигоди з тими повозами було-б лиш тільки, що їзда відбувала-б ся скорше, лекше і безпечіше. Електричні повози, які задумують що йно споруджувати, мали би таку о половину низшу, як кінні: ті останні засуджені на погибель. Тим то й гадають, що за яких 15 літ коні будуть люксемом і що в Лондоні не буде на улицах інших приватних повозів, інших фіякрів, омнібусів і транспортних возів, як лиш механічні. Коні лишать ся в казках.

Мов у романі. Недавно тому прибули до Будапешту сунруги, що виоліці записали ся: „Давид Вебер з жінкою“. Давид Вебер пізнав свою жінку в Америці: він походив з Угорщини, так як і его жінка, що називали ся Тереса Грін і була дочкою якогось бідного селянина. Вебера родичі були бідні і він перед 20 роками вивандрував до Америки, щоби там глядати заробку. Однак гроші, які хлопець мав на дорогу, розійшли ся, заки він ще переступив угорську границу. Кількох угорських селян, що їхали до Америки, стрітили хлопця і взяли его на свій кошт з собою. Там дучило ся одного дня, що Вебер уратував жите дочці якогось міліонера. Іменно сшелюшили ся коні і гнали з повозом улицями міста на ослі, так що дочка міліонера була в найбільшій небезпечности. Відважний хлопець заступив коням дорогу і спинив їх з нараженем власного життя. За той учинок одержав щедрю нагороду і від того часу зачало ся его щасте. Він векорі тільки оцадив, що купив своїм своякам, котрі мешкали в Угорщині, гостинницю в Новім Порку. Гостинниця приносила великі зиски і свояки Вебера векорі розбогатіли. В тій гостинниці пізнав Давид Вебер, що міжтним подорожував по цілих Сполучених Державах, по своїм повороті до Нового Порку свою пізнійшу жінку, котра у его свояків служила і незабаром відбуло ся весіле. По кількатиім пожиттю приїхали Вебери до Європи і перед кількома тижнями заїхали до Будапешту. В часі свого побуту в Америці перенисував ся Вебер з початку з родиною в старім краю, але рідко, пізнійше-ж перестав цілком писати. Повернувши на родину дізнав ся Вебер, що его мати померла векорі по его вивандруваню до Америки, а отепь в два роки по єї смерті оженив ся другим раз. З того подружа була дівчина, котра по смерті вітія і своєї матери вивандрувала до Америки. Вебер розпочав глядати за дочкою своєї мачохи, а ті глядана довели его до вислду, що тою дочкою єсть его жінка і що він оженив ся з своєю сестрою. Она виїшовши до Америки прибрала собі назвище по матери — Грін — хоч властиво називала ся Тереса Вебер. Давид Вебер так собі взяв до серця ту річ, що перед кількома днями застрів ся в готелі. В полішеним листі просить свою жінку і сестру, щоби вертала назад до Америки.

Местник Карнота. Перед кількома днями група італійських емігрантів ждала на потяг на парижекім двірці Сен-Лазар. Один французский робітник, іменем Лезір, підійшов до них і пробив ножем 30-літнього Ферратіого, кажучи: „Зроблю збитка, що вбю одного з них.“ Лицно Лезір не знав нікого з цілої тої групи емігрантів, та оправдуючись він говорив раз-по-раз що: Італіанець Казеріо пробив Карнота!

І се артистична продукція. В Берліні продукує ся в тамошнім паноптікум молодий француз, що через 13 днів висіти-ме на шибениці, потім воскресне і вибере ся в дальшу дорогу.

Французські подарунки для царської пари. Figaго з нагоди сподіваного приїзду царської пари до Франції взиває французські жєнщини до складок на дорогу колюску в подарунок їх потмовки, що є в дорозі на сьвіт. Цар має одержати почетну шнаду.

До Бразилії прибуло в 1895 р. 164.371 емігрантів, а з самої Галичини звиш 10.000.

Гарний звичай існує в англійскім містечку Денмов. Іменно кожного року дня 1-го серпня дають там полоть солонини таким подружам, котрі можуть про себе сказати, що пережили цілий рік в любові і без одного слова сварки або докору. Нагороду присуджують молоді дівчата і паробки, що перед тим беруть на вишити обоє подругів. — Той звичай дуже старий і его початок сягає ще 1230 року. В році 1229 приїхав до Денмов барон Роберт Фісвальтер. Там залюбив ся в одній дівчині і оженив ся з нею. На другий рік, як раз в роковини свого весіля, Фісвальтер занедужав, а на другий день помер. Коли лежав на смертній постели, побачив на стіні полоть солонини. Він велів попросити сьвященника і заявив ему, що благословєньство Фісвальтерів буде спочивати над місцевостію Денмов, коли кожного року буде роздавати ся по полтеви солонини тим подружам, котрі зможуть доказати, що жили з собою цілий рік в любові і згоді, так як він жив з своєю жінкою. Від того часу заведено той звичай і він з малими перервами задержав ся аж до нинішних часів. В сім році роздано полтї солонини трем парам. По переведенім вишитї, винесено три щасливі пари на крисах за село на поле і там зложили всі три пари присягу, що будуть старати ся й на дальше жити в згоді і любові. По присязі роздано їм солонину.

Що найтяжше, а що найлекше з твердих тіл на землі? Кожда річ на землі має вагу, бо земля веяку річ до себе притягає. Як поставлю камінь на долоню, то чую, що він важить, а то значить, що его земля тягне ід собі. Як возьму борзо руку злід каменя, то він упаде на землю, значить ся земля притягнула его до себе. Але не кожда річ однаково важить, значить ся, земля не кожду річ однаково тягне до себе. Камінь спаде скорше на землю, як н. пр. перо. Коли возьмемо на долоню камінь, а опісля так само великий кусєнь дерева, то побачимо, що камінь тяжший, як дерево. Коли виріжемо два зовсім однаково великі клецки з дерева, один з дубового, а другий з ялового, і порівнаємо їх вагу з собою, то побачимо, що дубовий клецок важить майже три рази тільки, що яловий. Яка тому причина? Та, що в дубовім клецку єсть майже три рази більше деревної маси, як в яловім, бо дубове дерево густійше від ялового. З того видко, що маса або густота якоїсь річи надає їй ще окрему, власну єї вагу. Щоби означити власну вагу якогось тіла на землі, треба его з чимсь другим порівняти. Принято загално, що власну вагу тіл порівнює ся з вагою води при 4 степенях тепла. Коли подумаємо собі такий клецок води, що будє один сантиметер високий, довгий і широкий, і скажемо, що він важить 1 грам, то такий сам клецок із старого дубового дерева буде важити вже більше як 1 грам, а такий сам клецок з ялового дерева майже о половину менше. Для того кажемо: старе дубове дерево єсть тяжше від води, ялове дерево єсть лекше від води. Глина єсть 2 рази тяжша, скло 2 рази і пів, зелізо 7, мосяж 8, кована мідь 9, срібло 10, олово 11, золото 19, а платина 22 разів тяжша від води. Платина (металь подібний до срібла) єсть отже найтяжша, то значить: такий самий клецок платини, як води, що важить 1 грам, важить вже аж 22 грамів. Лекшим від води єсть ялове дерево, як сказано, майже о половину; ще лекшим єсть корок, бо майже о четвертину. Лекшим від корка єсть вовна з рена, котра важить лиш десяту часть з того, що така сама на обєм скількієть води. Ще лекшим єсть стрижінь з бузини, а найлекшим зі всіх твердих тіл єсть стрижінь біла соняшника. Клецок з то-

го стрижіня, на один сантиметер довгий, широкий і високий, важить ледви дві соті части з того, що такий сам клецок води, значить ся, ледви дві соті грама. Для того почали тепер виробляти із стрижіня соняшника подушки і пояси для людей, що пливають на мори. На случай потреби, коли-б н. пр. корабель потонав, люди оперізують ся тими поясами, або привязують собі на живіт і груди подушку, наповнену тим стрижінем і она держить їх дуже добре на воді.

Ану, чи хто повторить! Найновійше слово на одну хемічну німецку назву складає ся лишє з 51 букв: Methylbenzoyltriacetonalcaminicarbonsäurenethyläther.

Ласка, вдячність і подяка. Чоловік не може обійти ся без помочи другого; але та поміч повинна бути взаїмна: „я тобі, ти мені“. Де-ж поміч мусить бути без взаїмности, значить ся, коли мені хтось поміг, зробив мені щось доброго, зробив ласку, там повинна бути вдячність. Але як з своєю помочою, з своєю ласкою не треба нікому накидати ся, так знов своєю вдячностію не треба себе понижати, упідляти. Всему треба знати міру. Лиш у виїмкових случаях, в наглій потребі, повинно ся комусь без его прошеня робити ласку, але і тогди без взгляду на то, чи той хтось буде вдячний, чи ні; то вже его діло. Однакож без потреби і без прошеня не треба накидатись нікому з ласкою, а вже ніяк жадати ще за то якоїсь вдячності і подяки. Накиданой ласки не треба приймати, але все таки чємно вимовити ся від неї. Коли же хтось приймає і таку накинєну ласку, то приймає на себе і обовязок вдячності, але лиш вдячності з чємности, значить ся, повинен признати добру волю того, хто ему робить якусь ласку і подякувати за ню, але так, щоби не понизити себе самого і не показати, що єсть то лиш чекав его ласки. За ласку беремо на себе обовязок вдячності. То значить: хтось станув мені в пригоді, зробив щось доброго; я обовязую ся за то станути колись ему так само в пригоді і робити щось доброго, а доки не приїде до того догідна хвиля, памятати на то. Тимчасом я ему лиш дякую. Подяка для того повинна бути поважна і без понижєня себе самого, бо межє ласкою а вдячностію єсть остаточно лиш обміна взаїмної помочи. Подяка повинна бути щира і повна признана, особливо тогди, коли не може бути взаїмної обміни помочи. Коли же хтось накидає свою ласку, хоч би й в найбільшій волі, то змушує другого до взаїмности, до вдячності, або ставить его в таке положєне, що він не може за то відплатити ся. Такої ласки не треба приймати і чємно від неї вимовити ся, а коли вже ні, то опісля достойно і з поважанем себе самого за ню подякувати. Н. пр. таке: Мій подальший сусід, богач, запрошує до себе мою дитину і хоче їй зробити таку приятність, якої би я їй не зробив. Я стараю ся чємно випросити ся від тої ласки, бо у того сусіди або нема дітний, або хоч і є, то я би їм може не міг зробити такої самої приятности, або може він би їх таки — а то ще гірше і прикрійше для мене — не пустив до мене. Коли же я пусеаю свою дитину до него, то роблю тим приятність мому сусідови, бо вволю его волі, не уважаю того за ніяку ласку, за ніяке добродійство для себе і своєї дитини, і для того дякую за угощенє дитини з признанем, але не понижую себе і не приймаю ласки, бо ані я ані моя дитина єї не потребували.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 14-го серпня 1896 року.

Відень. Поліція вислділа того чоловіка, що приніє бомбу до шлюсаря Баша у Відни. Він дістав бомбу від Фока, котрого також арештовано.

Атени. Король приймав членів реформаторского комітету з Крети і велів поінформувати себе докладно про єї положєне.

Варде. Нансен і поручник Йогансен дійшли при своїй експедиції до 89 степеня 14 минут. На північ від 82-го степеня не видно було вже землі. Нансен і Йогансен вернули назад до острова Франц Йосифа, де і перезимували. Тут зустріла їх експедиція Джексона і корабель „Віндвард“. На тім кораблі прибули вони вчора пополудни в найлітнішій здоровлю до Варде.

Приватна клініка хірургічна

(Приватна лічниця операційна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. оператора ц. к. хірург. клініки університетської
Білрота-Гуссенбавера у Відні
находить ся

в Чернівцях, улица Мецгера ч. 25.

В справі приймає хорих і інших інформацій треба удавати ся до управителя приватної клініки **д-ра Квятковського** в Чернівцях, улица ратушева (дім Вішоффера.) (22—100)

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 10-го серпня 1896.

	Львів.		Чернівці.	
Пшениця . . . від	6.50	до 7.—	від 6.70	до 7.—
Жито	5.25	„ 5.50	„ 5.30	„ 5.40
Ячмінь бров. . .	—	„ —	„ —	„ —
Ячмінь простий „	4.25	„ 4.50	„ —	„ —
Овес	5.80	„ 6.—	„ 5.40	„ 5.80
Ріпак	8.50	„ 8.75	„ 7.90	„ 8.30
Горох	4.50	„ 8.—	„ 4.20	„ 7.50
Вика	4.50	„ 4.75	„ 0.—	„ 0.—
Льнянка	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик	4.25	„ 4.50	„ 0.—	„ 0.—
Гречка	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв. „	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина біла „	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск. „	0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукуруза стара „	0.—	„ 0.—	„ 4.40	„ 4.80
Хміль 12.— 15.— здр.	за кильо у Львові оговита за 10.000 літрів 12.75—13.25			

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

(заснований 1812 р.);

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прощу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевню, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найлітнішого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовлення і пишущь з поважанем

Стефан Гаїна.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Веч. Духовенству і всім вірним через Виреосъв. Митр. і Преосъв. Еп. Ординарияти веїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після веїх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентовани по 5 процент. І гаранція цілковита. Удїли по 50 керон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа. сторін 110, вісїмки, ціна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, ціна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обї книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломїї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломїї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621
до Львова				зі Львова			
З Відня, Кракова	130	510	655 930 955	До Кракова і Відня	250	1100	440 955 645
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславова	955	613	728 201	„ Підволочиск	211	600	930 1045
З Підволочиск	230	1005	805 510	„ „ з Підзамча	225	614	948 1112
З „ на Підзамче	218	950	742 445	„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	610	1025	245 1015
Зі Стрия		1210	8 150	„ Стрия		522	935 722
З Белзця		800	545	„ Белзця		915	705
Зі Скольного і Стрия		1010		„ Скольного і Стрия			305
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)		845		„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	840		

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейський час різнить ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькїм 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцію відповідає **Др. Василь Дутчак.**
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Оеша Бучканича.

